Kivun hoito kirurgian päivystyspoliklinikalla – potilaan näkökulma

Grenman Diana, Niemi-Murola Leila, Silfvast Tom ja Kalso Eija

Anestesiologian ja tehohoidon klinikka, HYKS

Tutkimuksen tarkoitus

Kivun hoidossa kirurgian päivystyspoliklinikalla on todettu olevan parantamisen varaa [1]. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nykytilanne ja kysyä potilaiden näkemyksiä kivun hoidosta.

Aineisto

Tutkimus suoritettiin strukturoituna haastattelututkimuksena Meilahden sairaalan päivystys-poliklinikalla keväällä 2006. Potilaat haastateltiin neljänä perättäisenä keskiviikkona sekä yhtenä sunnuntaina klo 12–20 välisenä aikana.

Menetelmät

Tutkimukseen otettiin kaikki 100 potilasta, jotka saapuivat kirurgian päivystyspoliklinikalle kyseisenä ajanjaksona. Potilailta pyydettiin kirjallinen lupa tietojen tarkistamiseen tietokannasta. Taustatietojen lisäksi heiltä kysyttiin tulosyytä, tärkeintä oiretta, kivun määrää tulohetkellä ja haastatteluhetkellä (VAS 0–10), lääkitystä ennen ppkl tuloa sekä asenteita kivunhoitoa kohtaan [1].

Jälkikäteen potilaan papereista tarkistettiin annettu lääkitys, kirjatut VAS-arvot sekä jatkohoitopaikka.

Statistiikka: Korrelaatiot kohtien välillä laskettiin Pearsonin korrelaation avulla.

Tulokset

Sadasta potilaasta haastattelu saatiin 73 potilaalta. Yleisin syy pois jäämiseen oli dementia (10/27 potilasta). Yleisin hoitoon tuonut oire oli kipu 44/73 potilaalla (60,27 %). Neljä potilasta kieltäytyi tutkimuksesta. Potilaista perusterveitä oli 35,60 %, jokin perussairaus oli 28,77 %, hiljattain leikattuja oli 8,21 % ja syöpä- tai kroonisia kipupotilaita oli 16,44 % haastatelluista.

Potilaan arvioiman VAS keskiarvo tulohetkellä oli 5,73 (SD 2,77) ja haastatteluhetkellä 3,75 (SD 2,77). Hoitohenkilökunta oli kirjannut VAS-arvon 12 potilaalta. Jatkohoitopaikka oli koti 27 potilaalla (37,0 %), vuodeosasto 32 (47,94 %) ja muu paikka 5 (6,84 %) potilaalla. Kipulääkettä oli päivystyspoliklinikalla olon aikana saanut 25 potilasta (34,2 %). Parasetamolia sai 11/25 (44,0 %), Litalginia tai tramadolia oli saanut 11/25 (44,0 %) ja opioidia 3/25 (12,0 %).

Taulukko1. Potilaiden vastaukset kivun hoitoa koskeviin väittämiin (1). Asteikko 1 = täysin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä.

	Keskiarvo (SD)
1. Kipulääkkeet eivät vaikuta kipuun	1,82 (1,06)
2. Kipulääkkeisiin kehittyy tottumus	3,13 (1,41)
3. Hyvät potilaat eivät valita kipujaan	1,96 (1.26)
4. Potilaan on helpompi kärsiä kivusta kuin lääkkeiden haittavaikutuksista	2,11 (1,14)
5. Kivusta puhuminen voi viedä lääkärin huomion pois varsinaisesta vaivasta	1,59 (1,23)
6. Kivun lievittäminen voi vaikeuttaa perusongelman selvittämistä	3,18 (1,29)
7. Kipulääkettä pitäisi antaa vain, jos kipu on sietämätöntä	2,33 (1,32)

Johtopäätökset

Kipu oli tärkein hoitoon tuova oire ja potilaat olivat kivuliaita hoitoon tullessaan. Kipulääkettä oli poliklinikalla saanut kolmannes potilaista. VAS-arvo kirjataan harvoin potilaspapereihin, joten lääkityksen tehon seuraaminen on vaikeaa. Kyselyn perusteella potilaat eivät mielellään puhu kivustaan, jotteivät vaikeuttaisi perusongelman selvittämistä.

Kivun hoidossa on parantamisen varaa [1] ja potilaita tulisi rohkaista puhumaan kivustaan. ❐

Viitteet

1. Stalnikowics R. International Journal of Quality in Health Care 2005; 17: 173–176